

MIKLÓSI LÁSZLÓ

Történelemtanárok Egylete

A civil szervezetek, s ezen belül a pedagógus szakmai szervezetek létezése, valamint kiszámítható, biztos működése egy modern, demokratikus társadalom alapját jelentik. A Kádár-korszak idején szinte egyetlen pedagógus szakmai szervezet működhetett: a nagy hagyományokkal rendelkező Magyar Pedagógiai Társaság.¹ Az egyesülési törvény megalkotása a rendszerváltoz(tat)ás lényeges mozzanata volt, egyúttal elősegítette a folyamat kiteljesedését. A társadalom kisközösségeinek – mintegy fél évszázad után – ismét lehetősége nyílt az önszerveződésre. A pedagógus szakmai szervezetek különféle elnevezéseket választottak: pl. egyesület, egylet, kollégium, stb. – jogilag azonban nincs különbség ezek között, valamennyi egyesület.

Tájékoztatónk keretei nem teszik lehetővé az egyesület tevékenységének teljes körű, minden részletre kiterjedő bemutatását. Külön feldolgozás témája lehet – egyebek mellett – a TTE konferenciáinak története, továbbképzései, tankönyvbírálati, érdekképviseleti munkája (állásfogalások, sajtótájékoztatók, testületek munkájában való részvétel), nemzetközi tevékenysége (Euroclio), információs munkája (TTE Hírmondó, Törifórum levelezőlista, a TTE internetes portálja), szervezeti élete (helyi csoportok, műhelyek, önkéntesek).

¹ A teljes képhez hozzátartozik, hogy az akadémiai társulatoknak (pl.: Magyar Történelmi Társulat) is voltak tanártagozati illetve tanár tagjai. Ezek a szervezetek a tudomány felől közelítettek az iskola, a tanítás felé, s rendszerint főlülről szervezettek (legalábbis a korszakra jellemző módon főlülről erőteljesen ellenőrzöttek) voltak.

A Történelemtanárok Egylete (TTE) megalakulásától a pedagógus szakma, a civil szféra valamint a laikusok körében egyaránt elismert, tekintélyes, több tekintetben is mintaadó szervezetté vált.² A Fővárosi Bíróság 1998-ban kiemelkedően közhasznúvá minősítette³. Egyletünk – a rendszerváltás óta működő pedagógus szakmai szervezetként – alapvető, és hiánypótló szerepet tölt be mind a pedagógus szakma, mind a közoktatás és a civil szféra területén.

1989 elején az oktatást megújítani akaró szakemberek a – néhány hónappal korábban megalakult – Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetében (PDSZ) gyűltek össze. A PDSZ ekkoriban a konkrét teendők megvitatására programalkotó gyűlés-sorozatot rendezett. E tanácskozásokon fogalmazódott meg a magyar iskolaügy demokratizálásának, átalakításának igénye. Néhány héttel az egyesülési törvény elfogadása után, egy márciusi rendezvény szünetében vetődött fel: olyan szakmai szervezeteket kellene alakítani, amelyek egy-egy tantárgyhoz kötődve szakmai érdekképviseletet láthatnának el, szolgáltatásokkal segíthetnék a tanárok munkáját.⁴

Az ötletet hamarosan tett követte: 1989. április 4-én, a „felszabadulás” utolsó „piros betűs” ünnepén, négy történelemtanár – Bacskay Beáta, Foki Tamás, Miklósi László és Szarvas Zsolt – felhívást tett közzé, amelyben a Történelemtanárok Egyletének megalakítására szólították fel kollégáit. „Szakmai érdekvédelmi szervezetünk célja a megingott szakmai tekintély helyreállítása, a történelem taníthatóvá tétele, a módszertani kultúra fejlesztése, és a nemzeti önismeret kialakításának elősegítése.” volt.⁵ 1989. május 25-ére programalkotó tanácskozást szerveztek, melynek hírére eleinte főleg ismeretségi körben terjesztették, majd a sajtó is közzétette.

² A mintaadást jelzi, hogy egyes szakmai szervezetek (pl.: Földrajztanárok Egylete, Magyar tanárok Egyesülete) megalakulásuk előtt tanácsot kértek a TTE vezetőitől, s több tekintetben (pl.: név, alapszabály-részletek, működési kérdések) követték a mi gyakorlatunkat. Több szervezet a közhasznú szervezetté történő minősítése előtt is tanácsot kért tőlünk.

³ A közhasznúvá minősítés száma: 13.Pk.61.585/90/15. sz. végzés, 1998. ápr. 23.

⁴ Mivel a PDSZ és a TTE céljai közel álltak egymáshoz (a szakma megújítása, demokratikus átalakítása), esetenként előfordult, hogy egy tanár mindkét szervezet tagja volt. Egyletünk leendő tagjai nemegyszer a PDSZ-ben kapták meg a TTE elérhetőségét, ennek ellenkezője is számos esetben fordult elő. Az ezt követő években szakmai kérdésekben többször történt egyeztetés, s az információcserében is volt együttműködés.

A leendő szervezet feladatainak többek között az alábbiakat jelölték meg: a tankönyvkiadás kérdéseivel való foglalkozás (új tankönyvek szükségesek); tankönyvek, segédanyagok jegyzékének összeállítása, bírálata; előadás-sorozat rendezése (különösen a XX. századról); új utak, irányok a történelemtanításban – különös tekintettel a művelődéstörténetre; a számítógép és a történelemtanítás; kapcsolatteremtés és -tartás a belföldi és a külföldi (határon túli magyar és egyéb) szakmai szervezetekkel; újság kiadása; a tantárgyi koncentráció lehetőségei; iskolai ünnepek; helytörténet-iskolatörténet. A TTE ma is a megalakulásakor meghatározott célok érdekében, az akkor kitűzött feladatok megvalósításán munkálkodik.

Az egyesület tényleges megalakulását a tanév kezdetéhez igazították, így 1989. szeptember 30-án⁶ mintegy negyven fő alapította meg⁷ a Történelemtanárok Egyletét.⁸ Az alakulás (miként az első évek valamennyi rendezvénye) a legendás Deák Téri Általános Iskola dísztermében volt.⁹ Ez lett a szervezet első székhelye is.

A TTE-vel együtt indult a Rubicon történelmi folyóirat is. Közösén alakították ki a szervezet, illetve a folyóirat programját, az egyletünk tagjai voltak az első előfizetői, miként a Rubicon is az egylet lapjának tekintette magát.

A megalakulás után az egylet számos szervezettel, intézménnyel vette fel a kapcsolatot. Az elsők között kereste meg a minisztériumot, a Ma-

⁵ TTE-irattár 5/89

⁶ Az egylet megalakulásának története szorosan kapcsolódik a rendszerváltás eseményeihez. A leendő TTE májusi programalkotó gyűlésén részt vevők már – a rendszerváltási folyamatra lélektani szempontból is döntő jelentőségű, jelképes aktus – a Temetés (Nagy Imre és mártírtársainak újratemetése) előtt eldöntötték, hogy egyesületet kívánnak alapítani. A TTE szeptember 30-i alakulásakor még állt a (berlini) fal, de már korábban, szeptember 11-én megnyitották az NDK-beli állampolgárok előtt az osztrák határt. Az egylet jogi megalakításakor a „négyigenes” aláírásgyűjtés már megkezdődött, de a kelet-európai rendszerek összeomlása még nem történt meg.

⁷ Az ún. első közgyűlésen (1989. október 28.) a jegyzőkönyv szerint 47-en voltak jelen. (Forrás: TTE-irattár)

⁸ Az alapító tag címet az viselheti, aki 1989. december 31-ig lépett be az egyletbe.

⁹ A rendszerváltás előtt igen ritka és szokatlan volt, hogy egy közoktatási intézmény vezetője egy civil szervezet számára helyet biztosítson. Az, hogy a Történelemtanárok Egylet rendezvényeinek színhelye, s az egyesület első székhelye a Deák Téri Általános Iskola lehetett, Gauland Máttyás igazgatónak köszönhető.

gyar Történelmi Társulat Tanári Tagozatát és a Soros Alapítványt. Részt vett az oktatás átalakítását érintő tanácskozásokon, egyeztetéseken. Nyilvános vitát rendezett (egyebek mellett) a XX. századdal foglalkozó történelemtankönyvek megújításáról. A korra, s az egyletre is jellemző, hogy 1990-ben – az első nagy könyvosztáskor – az 1989. és az 1990. év eseményeit összefoglaló almanachokat (több ezer példányban) juttatta el a történelemtanárokhoz. Az ajándékkönyvek, videofilmek, folyóiratok történelemtanárokhoz való eljuttatása immár az egylet hagyományává vált; a konferenciákon, rendezvényeken több ezer pedagógus részesülhetett ezekből az adományokból.

A TTE mindig kiállt a szakma megújításáért, kereste annak lehetőségeit. A szakmai megújulás megvalósítása azonban nem veszélyeztetheti az iskolák és a (történelem) tanítás működésképeségét. E gondolatok szellemében készülnek a TTE állásfoglalásai, ezt szolgálják konferenciái, továbbképzései.

Az egylet kiemelten fontosnak tekinti az informatikát. Már alakulása-kor programjába emelte e kérdést, és – amint lehetőség adódott – a kilencvenes évek elején szövegszerkesztésre és adatbázisok kezelésére is számítógépet használt. Az 1999-ben indított metodikai továbbképzésén (Új történetírás – változó történelemtanítás) helyet kapott a számítógép alkalmazásának módszertana. 2003-ban a TTE tagjai az ELTE TTK Oktatástechnikai Csoportjával együttműködve olyan a tanárképzésben és -továbbképzésben használandó tananyagot állítottak össze, amelynek jellegzetessége, hogy a módszertani megújulás fontos eszközeinek tekinti az informatikát.¹⁰ A Történelemtanárok Országos Konferenciáján 1998-tól rendszeresen mutatnak be történelmi CD-eket; többször külön szekcióban is foglalkoztak ennek az eszköznek a népszerűsítésével.

A TTE tanácskozásai, konferenciái rendszerint ajánlásokat, állásfoglalásokat is megfogalmaznak. Az első állásfoglalás a programalkotó gyűlésről kiadott sajtóközlemény volt: „Budapesten, 1989. május 25-én történelemtanárok egy csoportja kezdeményezte autonóm, szakmai érdekvédelmi egyesületének megalakítását. A résztvevők megbíztak egy Előkészítő Bizottságot az alakulás teendőinek elvégzésére. A történelemtanítás mai helyzetében elengedhetetlennek tartják, hogy az álta-

¹⁰ Multimédia és pedagógia / Művelődéstörténet oktatása informatikai környezetben

lános iskolák 8., a szakmunkásképző intézetek 3., és a középiskolák 4. osztálya számára már ez év szeptember 1-jére új történelemkönyvek jelenjenek meg. Felhívják az ország valamennyi történelemtanárát, csatlakozzanak a megalakuló egyesülethez. Jelentkezni lehet: Deák Téri Általános Iskola, 1052 Budapest, Sütő u. 1.”¹¹

Az alakuláskor a TTE állásfoglalásban hívta fel a figyelmet arra, hogy tegyék lehetővé az iskolaigazgatók az '56-ra való a hiteles, méltó megemlékezést. Az ún. első közgyűlésen¹² a résztvevők egyebek mellett nemzeti ünnepeinkkel kapcsolatos állásfoglalást hoztak¹³:

„A Történelemtanárok Egylete csatlakozik 40 történéz nemzeti ünnepeinkkel kapcsolatos állásfoglalásához. Megengedhetetlennek tartjuk ünnepeink rangsorolását, s ezzel szembeállítását. Március 15-e, augusztus 20-a és október 23-a legyen egyaránt a magyarság nemzeti ünnepe. Kérünk minden magyar történelemtanárt, ha egyetért álláspon-tunkkal, csatlakozzon felhívásunkhoz. Az aláírásokat – esetleg rövid indoklással – juttassák el a TTE címére: 1052 Budapest, Sütő u. 1.”¹⁴

Számos esetben a rendezvények közötti időszakokban is hangot kell(ett) adni a szakmai álláspontnak, így a TTE Bizottmánya minden fontos kérdésben megfogalmazza, majd az illetékesekhez eljuttatja, s egyszersmind nyilvánosan közzé is teszi álláspontját (pl. közoktatási törvény, NAT, kerettanterv, érettségi követelmények, stb.).¹⁵

Az első előadások nemegyszer időszerű kérdések kapcsán vizsgáltak egy-egy történelmi kérdést. (A TTE első előadója Gyarmati György történéz volt. Az előadás témája: Nemzetközi helyzet Európában 1945 után.) Az első szabad választás előtt néhány nappal a kékcédulás választásokról szervezett előadást a TTE (az előadó Karig Sára, a család leplezője volt), majd amikor napirendre került Magyarország Varsói

¹¹ A dokumentumot a szervezők az Országos Sajtószolgálatnak adták le (1989. május 25.)

¹² 1989. október 28.

¹³ A rendszerváltás időszakára, hangulatára jellemző a közölt állásfoglalás. 1989-ben teljesen természetes – és helyes – volt, hogy a történelemtanárok szakmai szervezete az 1956-ra való méltó megemlékezés mellett áll ki. Akkor ez nem volt magától értetődő. (1990-ben az első szabadon választott parlament ünnepélyes deklarációja minősítette forradalomnak és szabadságharcnak 1956-ot.) Ugyanez érvényes a nemzeti ünnepekről szóló deklaráció-ra. A TTE a későbbiekben kizárólag szakmai, oktatáspolitikai kérdésekben foglalt állást.

¹⁴ Magyar Nemzet, 1989. október 30.

¹⁵ Lásd: www.tte.hu

Szerződésből való kilépése, (Hegedűs András egykori miniszterelnök, a szerződés aláírója részvételével) arról, hogy miként történt az ide való belépés.

Az egyesület szükség esetén szűkebb és/vagy tágabb körű vitákat tart(ott) fontos szakmai kérdésekről. Ennek jellegzetes példája volt a történelem érettségi vizsga koncepciójának (az ún. A és B változat, 1997) vitája.¹⁶

1991-ben a TTE vezetői megrendezték a Történelemtanárok Országos Konferenciáját. Valamennyi általános és középiskolába elküldték a meghívót – a tagokat névre szóló levélben keresték meg. Ezen kívül, a sajtó útján is hírt adtak a készülő eseményről. Ez akkoriban még szokatlan volt; többen hitetlenkedve kérdezték, hogy biztosan eljöhettek-e a tanácskozásra, hiszen nem igazgatók, szaktanárok. A szervezők hamarosan nem várt problémával kerültek szembe: az eredeti helyszín – az ELTE Tanárképző Főiskolai Karának Kazinczy utcai épülete – kicsinek bizonyult. Az előadásokat végül a 600 főt befogadó Gólyavárban rendezték meg. Azóta minden év őszén megrendezik ezt a tanácskozást.

A rendszerváltás után az évente, azonos időpontban rendezett történelemtanári konferenciákat – a békásmegyeri előzményeket nem figyelve kívül hagyva – a Történelemtanárok Egylete honosította meg. Már a második konferenciától kialakult e tanácskozás szerkezete; az előadásokon a történettudomány új eredményeinek bemutatását, s újszerű megközelítésű előadásokat hallgathatnak a résztvevők. Ezt követően a szekciouléseken a tanítás gyakorlati kérdéseit vitathatják meg a jelenlévők. A szünetekben új tankönyveket, taneszközöket tekinthetnek meg, és vásárolhatnak kedvezményes áron. 1991–95-ig a Gólyavár (és az ELTE TFK), 1996–99 között a Villányi Úti Konferenciaközpont, 2000–2002 között a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium, 2003-tól a Kossuth Klub a konferencia színhelye.

A Történelemtanárok Országos Konferenciája sorozaton eddig több mint ötezer(!) történelemtanár vett részt. A korszerű szemlélet széleskörű megismertetése érdekében 2000-től az egyesület lehetővé tette, hogy

¹⁶ Emlékeztető a Történelemtanárok Egylete 1997. január 30-i tanácskozásáról, amelynek témája a történelem tantárgy általános érettségi vizsgakövetelményeinek vitája – TTE-iratár: 6/A; 90/97

egyetemi, főiskolai hallgatók, valamint középiskolai diákok ingyenesen vehessenek részt e rangos tanácskozáson.

Fontos oktatáspolitikai kérdésekről a TTE több pedagógus szakmai szervezettel közösen rendezett országos konferenciákat: NAT Konferencia Követelmények – Veres Péter Gimnázium (1995), Konferencia az érettségi reformjáról – József Attila Gimnázium (1996), Konferencia az Alapműveltségi vizsgáról – Fazekas Mihály Gimnázium (1997), Tanácskozás a Pedagógus-továbbképzésről, -átképzésről, -szakvizsgáról – ELTE TFK, Lotz-terem (1998), stb.

Egyéb, közösen szervezett konferenciák is voltak: 5. Euroclio konferencia (1997), Nemzetközi konferencia és közgyűlés az Euroclio tagszervezeteinek.

A Balkán tegnap és ma – a Magyar Történelmi Társulat Tanári Tagozatával közösen (2000), Hogyan tanuljuk és tanítsuk Európa történelmét? – a Károlyi József Alapítvánnyal közösen (2002), „2004 – A kapuk kinyílnak” Szeminárium az Európai Unióról a társadalomtudományi tárgyakat oktató pedagógusoknak – a Károlyi József Alapítvánnyal közösen (2003), stb.

Több országos versenynek is (társ) rendezője a Történelemtanárok Egylete. Így 1995-ben az egylet a legendás Ki miben tudós? versenyt az Oktatási Minisztériummal és a Magyar Televízióval együtt hirdette meg. A „Történelmi családok és kastélyok Európában” címmel rendezett versenyt a TTE a Károlyi József Alapítvánnyal közösen a 2001/2002. évi tanévben.

Tanulmányi kirándulások szervezésében főként a TTE Gödöllői Csoportja jeleskedett: Gödöllőre, Vácra, Komáromba, Kassára, Bécsbe és Prágába juttatták el az érdeklődőket. Az egyesület első hosszabb szakmai tanulmányútját 2002-ben Párizsba és a Loire-menti kastélyokhoz szervezte. Az út szakmai vezetője Hahner Péter volt. A következő évben Németh György vezetésével Krétára tettek utazást.

Annak érdekében, hogy kollégáik tájékozottabbak legyenek az európai integráció tartalmi és módszertani kérdéseiben, a TTE továbbképzéseket rendez(ett) „Hogyan tanítsuk az európai integráció történetét?” címmel. Ez a képzés az Európa-úton taneszköz-csomag alkalmazását is segíti. Új történetírás – változó történelemtanítás címmel a TTE módszertani továbbképzést tart(ott) általános és középiskolai történelemta-

nárok számára. A TTE továbbképzései elismerten sikeresek, azokon néhány év alatt több száz történelemtanár vett részt.

Alkalmi illetve tartós jelleggel számos szakmai fórumon jelennek meg a TTE képviselői. Valamennyi lényeges kérdésben (pl.: NAT, kerettanterv, érettségi és felvételi vizsgák, stb.) rendszeresen kifejtik, s lehetőség szerint érvényesítik a szervezet álláspontját. A Történelemtanárok Egyesületének elnöke 1997–2004-ig, majd 2006-tól – a szakmai szervezetek képviselőinek választása alapján – az oktatási miniszter döntés-előkészítő, javaslattevő, véleményező testületének, a Köznevelés-politikai Tanácsnak¹⁷ tagja; e testület delegálta a Kerettanterv-Bizottságba (2008). Az egyesület vezetője a Magyar Unesco Bizottság tagja 2007-től.

A TTE számos esetben emelt szót a megfelelő egyeztetések érdekében. Gyakran tette szóvá az elmaradt egyeztetést, rendszeresen kifogásolta a rendelkezésre álló kevés időt.¹⁸

A pedagógus szakmai szervezetek együttműködésének első csírái a '90-es évek elejére tehetőek. Ekkor – az egyesület aktív részvételével – alakult meg a Fővárosi Pedagógus Szakmai Szervezetek Szakbizottsága, valamint a Mapesz. A rendszeres együttműködés – a TTE kezdeményezésére – 1994-től számítható. Ekkor hat pedagógus civilszervezet létrehozta a Fővárosi Pedagógus Szakmai Szervezetek Információs Központját. (Később más szervezetek is csatlakoztak az együttműködéshez.) Az információs központot kezdettől a TTE koordinálja, működteti.

A TTE – indulásának mozgalmas időszakán kívül – akkor kapott jelentősebb médiavisszhangot, ha valamilyen oktatáspolitikai „viharban” szerepet vállalt, állást foglalt. Ilyen országos ügy volt például a „tan-
könyvháború”.¹⁹

¹⁷ „A Köznevelés-politikai Tanács a művelődési és köznevelési miniszter köznevelés-politikai döntés-előkészítő, véleményező és javaslattevő testülete. A Köznevelés-politikai Tanács a (2) bekezdésben felsorolt bármely tagjának kezdeményezésére jogosult állást foglalni, javaslatot tenni – a közalkalmazotti jogviszonnyal és a munkaviszonnyal kapcsolatos érdekegyeztetés körébe tartozó kérdések kivételével – a köznevelést érintő bármilyen kérdésben.” – 1993. évi LXXIX. törvény a köznevelésről, 97. § (1)

¹⁸ Egyeztetést igénylő levél a miniszternek – TTE-irattár, 429/94

¹⁹ Egy nagy kiadó sajtótájékoztatóján a cég vezetője távozásra szólította fel a TTE elnökét, mivel szót kért a rendezvényen. Aznap este a rádió hírműsora az atrocitásról részletesen beszámolt, magáról a rendezvényről viszont csak rövid tájékoztatót közölt. Ezt követően sikerült a TTE és a kiadó között jó munkakapcsolatot kialakítani.

Később, a NAT körüli oktatáspolitikai viharok szükségszerűen a Történelemtanárok Egyletére is hatottak. A TTE (amely a szakmai megújulás híveként első pillanattól a NAT támogatója volt), a bevezetésekor kialakult tarthatatlan helyzetet látva – a működőképesség és a tényleges szakmai megújulás lehetőségének biztosítása érdekében – 1997. évi konferenciáján elsőként mondta ki: függeszték fel a NAT bevezetését. Ennek az állásfoglalásnak viharos következményei lettek. A deklarációk szándékától függetlenül ez elsődleges média és politikai eseménnyé vált.

A sajtó rendszeresen kikéri a TTE képviselőjének a véleményét: a tanév elején, végén, az emléknapok kapcsán, március 15-én, október 23-án, az érettségi idején valamint a jelentős szakmapolitikai változásokkor (törvénymódosítás, a tantervek /NAT, kerettanterv/, a vizsgarendszer /érettségi, felvételi/ változtatásakor), és a tankönyvekkel kapcsolatos időszerű tudnivalókkal kapcsolatban.

Kezdetben a viszonylag kis létszámú, formálódó szervezetben a gyakori személyes találkozók (közgyűlések, előadások) révén személyes információadás, -csere történt. Később egyre fontosabbá váltak a körlevelek.²⁰ Kezdetből igény volt azonban egy saját újság kiadására is. A TTE Hírmondó első száma anyagi és technikai okok miatt csupán 1995. áprilisában jelenhetett meg; 2004-ben a 10. évfolyam számait adták ki. 2004 őszétől a növekvő internet használat, valamint az egyesület anyagi helyzete miatt a Hírmondónak kizárólag e-változata jelenik meg; 2006-ban a bőséges friss információt tartalmazó portál nézettsége fölöslegessé tette a TTE Hírmondó kiadását.

Az egyesület Törifórum néven 1998 januárjától internetes levelezőlistát is működtet (toriforum@fok.hu). A legnagyobb humán szakos levelezőlistaként a tanári listák között számottevő tekintélyt vívott ki.

A széleskörű tájékoztatás érdekében 1998 májusában az egyesület honlapot indított (<http://www.tte.szemtanu.hu>). Ekkor az elsődleges cél a TTE munkájának (pl.: célok, alapidokumentumok, konferenciák, állásfoglalások, stb.) megismertetése volt. Egy évvel később több új rovatot (pl.: Továbbképzések, Számítástechnikai Műhely) indítottak, s 2000 vé-

²⁰ Az első körlevelet 1989. október 11-én küldték; 1990–91-ben alakították ki a rövid, informatív jellegű körlevél formát; időszakosan ennek révén tájékoztatták a tagságot.

gégig havonta frissítették a honlapot. Ez akkor egyedülálló volt a szakmai szervezetek között, sőt, a pedagógiai szolgáltatók teljes körére sem volt jellemző.

Annak érdekében, hogy egyre szélesebb körű információszolgáltatást tudjanak biztosítani, 2000 végén – többek között egy pályázati támogatás jóvoltából – új honlap készült. A cél immár nem csupán a TTE munkájának megismertetése, hanem a történelemtanítás portáljának megalkotása volt. A látványban is megújult honlap immár saját domain néven volt elérhető (<http://www.tte.hu.>) – azóta ez a TTE portáljának címe. A portál a történelemtanárok számára páratlanul gazdag információs lehetőséget biztosít(ott). Mára a közoktatás és a civilszféra egyik legnézettebb oldalává vált. A TTE 15. születésnapjára, 2004. októberében indította jelenlegi – a közoktatás és a civil szféra területén egyedülálló – portálját. A közoktatásban csak itt olvasható naponta szerkesztett hírrovat; népszerű a heti frissítésű Szemle is. (Ez az egyik legnézettebb közoktatási és civil oldal.)

Az egylet a tankönyvválasztás segítése érdekében tankönyves portált is létrehozott. Az adatbázisban minden mű elhelyezhető, amely használható a tanuláshoz és tanításhoz. Címe: www.tankonyvbazis.hu

Egyletünket mintegy 40 fő alapította, 1992 áprilisában²¹ 365 tagja volt a szervezetnek, 1993-ban a létszám már 400 fölé emelkedett. Bár a történelemtanárok száma – a gyereklétszám csökkenése, az iskolák összevonása, bezárása miatt – csökken, az egylet tartani tudja, sőt, még látványosan emelni is képes taglétszámát.²² Valamennyi megyében vannak tagjaink, akik gyakorló pedagógusok.

A TTE helyi csoportjai szakmai vitákat, önképzéseket, kirándulásokat egyaránt szerveznek. A Szegedi Csoport a regionális kapcsolatokat is fontosnak tartja; aktív kapcsolatot tart fenn a határon túli kollégákkal, civilszerveződésekkel; konferenciákat is szervez. Saját honlapja van. A Pécsi Csoport aktív a helyi közéletben is.

Az egyletben a szakmai munka a helyi csoportokon kívül rendszerint a műhelyekben történik. Hosszú éveken keresztül a legaktívabb mű-

²¹ TTE-irattár, 1992. ápr. 24. – 6A

²² 2003-ban tagtoborzó akciót tartottak: szeptember 1. és október 4. között, 5 hét alatt 49 új tag lépett be az egyletbe. A sikeres fogadtatás nyomán 2004-ben megismételték az akciót.

helymunka a Tankönyvbíráló Műhelyben történt. A TTE újszerű tankönyvbírálati módszert dolgozott ki. Meghirdeti tagjai (és az érdeklődők) körében, melyik mű bírálatába lehet bekapcsolódni. A beérkezett írásos véleményeket egy 4–5 fős, erre a célra alakult Tankönyvbíráló Műhely dolgozza fel. A munka eredményeként testületi vélemény készül. Ennek első része egy átfogó elemzés az adott tankönyvről, a második rész a konkrét, részletekbe menő megjegyzéseket tartalmazza.

Magyar Bálint oktatási miniszter 2002 októberében a Történelemtanárok (12.) Országos Konferenciáján hirdette meg a Nemzeti Emlékezet Programját. (A programot a következő kormány is folytatta.) A Történelemtanárok Egylete – története során első alkalommal – a minisztérium együttműködő partnere lett. Néhány példa – a TTE közreműködésével – megvalósított programokból: az OM és a TTE tanulmányi kiírandulást szervezett 2003 januárjában a Don-kanyarba, 2003 májusára Rákóczi-lovastúrát hirdetett, 2004-ben Auschwitz volt az úti cél. 2008-ban e program témája Mátyás és a reneszánsz volt. Minden alkalommal a legjobb pályázatot készítő tanárok és diákok vehetnek részt ezeken az emlékezetes utakon (részletek: www.tte.hu).

A TTE fontosnak tartja a kisebbségek történetének, életmódjának megfelelő tárgyalását, beemelését a tananyagba. Ennek érdekében vett részt 2002–2003-ban ebben a programban. A cél, egy olyan tananyag kifejlesztése volt, amely lehetővé teszi a magyarországi romák történetének és kultúrájának megismerését – roma és nem roma – középiskolai tanulók számára. Az e-tolerancia pedagógiai modell lényege az internet felhasználása a toleranciára nevelésben, ahol az oktatott történelem anyagot web-alapra helyezik, kiegészítve a fejlesztést romológiai ismeretekkel. A TTE 2002-től vett részt egy programban, amelynek célja a holokauszt időszakát különböző élethelyzetben átéltek és utódaik mentálhigiénés segítése.

A Történelemtanárok Egyletének megalakulásakor sokáig nem volt olyan irodahelyiség, ahol a TTE működhetett volna. Kezdetben a Deák Téri Általános Iskolában vagy a szervezet vezetőjének lakásában tartották a megbeszéléseket. Nagy változást jelentett, amikor a Lágymányosi Közösségi Házban – a Szemtanú című folyóirattal közösen – egy (telefon nélküli) irodahelyiséget használhattak. Ide került az első „vagyontárgy”: a fénymásoló. Innen (a Magyar Pedagógiai Társaság jóvol-

tából) a Fáklya Klubba, az MPT irodájának egy fél szobájába költözhetek át, itt helyezték üzembe az egyesület első számítógépét, s immár rész-munkaidős alkalmazott (adminisztrátor) is segítette a munkát. 1993-ban költözött a Kossuth Klubba. Az első önállóan bérelt irodahelyiség egy kb. 8 négyzetméteres, félhomályos földszinti szoba volt. Egy évvel később költözött a TTE a jelenleg is használt kéthelyiséges irodába.

A szakmai munka megbecsülésére, az egyesület érdekében végzett önkéntes tevékenység elismerésére 1995-ben a Történelemtanárok Egyesülete megalapította a TTE Emlékérmét (kitüntető plakett). A 2002. évben e díj utóda a Szabó Magdi-plakett lett. (A névadók az egyesület köztiszteletben álló, alapító tagjai voltak. A történelemtanításért és/vagy az egyesületért végzett tevékenységük példaadó.) Előbbit kiemelkedő szakmai teljesítményéért, utóbbit az egyesület érdekében, hosszú időn keresztül, önzetlenül végzett tevékenységéért nyeri el a kitüntetett. A díjakat a Bizottság ítéli oda, s az egyesület konferenciáján (illetve közgyűlésén) ünnepélyesen adják át.

A Történelemtanárok Egyesülete jelképe